

Adam B. Bartoš: TAK KRUTÁ, JAK JEN MŮŽE BÝT...

- CZ24 News | 5. dubna 2023

ČESKO: Mám právě rozečteny paměti jednoho významného prvorepublikového českého politika, kupodivu paměti ještě nevydané, ale o to zajímavější. A záměrně nebudu uvádět jeho jméno, protože k tomu mám jisté důvody - ostatně, není ani důležité, kdo je onen politik, ale co popisuje. On se totiž ve svých vzpomínkách vrací i k roku 1914, kdy vypukla první světová válka, a popisuje, jak ji mnozí tehdy vnímali, jak si ji představovali, co si od ní slibovali a jak je realita nakonec vyvedla z omylu.

Při čtení jsem si uvědomil, jak je popisovaná situace podobná té dnešní.

Zmíněný politik píše:

„Málokdo učinil si správnou představu, jak taková válka může dlouho trvati. I když už se vidělo, že nezůstane lokalisovaná na Rakousko a Srbsko – usuzovalo se v širší veřejnosti, že moderní válka nemůže trvati léta – nanejvýše měsíce. Počítalo se s rychlostí dopravních prostředků, které v několika dnech shromáždí masy vojska proti sobě, počítalo se s ničivou silou moderních zbraní, jimž nic neodolá. A zatím milionové armády se zakopaly do země jako červíčky a po měsíce, někde i léta, vedly zákopovou válku, získávající nebo ztrácející po každém útoku několik metrů půdy.“

Podobně naivní jsou lidé dnes – obyčejní občané, kteří si nebezpečí války nechtějí připustit, stejně jako politici, kteří dokonce válku připravují. Všichni si myslí, že válka bude rychlá, bezbolestná, že se nás vůbec nedotkne. Nejnovějším příkladem naprosté odtrženosti od reality (nebo spíše: příkladem idiocie) je výrok ministryně obrany, že Češi by použití taktických jaderných zbraní na Ukrajině ani nepocítili a nijak by nás tyto zbraně neohrozily. Prý jí to řekla její kamarádka Dana. Je neštěstím České republiky, že tato ženská, která by měla stát za plotnou, řídí českou armádu.

Jenže i bez ní je tu dlouhá plejáda dalších „jestřábů“, kteří o válce sní, kteří ji přivolávají, kteří ji toužebně vyhlížejí. Klidně by naši zemi do toho válečného „dobrodružství“ zatáhli a je jim úplně jedno, jakou katastrofu by to znamenalo.

Na Ukrajině se přitom válčí už rok a klidně se ještě několik let válčit může – obě strany se připravují na vleklou válku a spoléhají na to, že dříve nebo později to druhá strana vzdá. Generálům a politikům (kteří sedí v teple) a vojensko-průmyslovému komplexu samozřejmě dlouhá válka nevadí, ba naopak. Ale kolik v té dlouhé válce už padlo lidí? Propaganda nám přesné číslo neřekne, ale už to jsou statisíce... Je to zkrátka přesně tak, jak jsem citoval z „Pamětí“ výše. Lidé vždy zapomenou, jak je válka hrozná, a mají o ní zkreslené představy.

Politik ve svých vzpomínkách pokračuje a navazuje na předchozí úvahu:

„První světová válka vůbec byla snůškou neočekávaných pravděpodobností. Proti dlouhému trvání války mluvil nedostatek surovin, ale hlavně potravin. Ukázalo se, že všecko bylo falešnou kalkulací. Zavedením přidělů a výrobou náhražek odstraňovány nedostatky, zapojením žen do výrobního procesu nahrazení muži. Předvíдалo se, že tak obrovské soustředění lidských mas, jako ve válce, přinese s sebou nebezpečí všech nakažlivých nemocí, a zatím každý počátek epidemie byl hned v zárodcích potlačen. Počítalo se, že po prvních ztrátách na bojištích bude scházet lidský materiál, a zatím vesele ručkovali 50letí, pak už i 60letí vojáci. A nevojáci chodili stále k novým odvodům,

mnohdy osmkrát, a začínalo to už v 18 letech. Nepamatuji se, čí zásluhou byla mezi námi rozšířena zpráva, že kdo je jednou raněný, až se pozdraví, do pole už nepůjde. Brzy jsme se vyléčili z té bláhovosti. Z fronty vozili do zázemí celé vlaky raněných a sotvaže je jakž takž ve vojenských lazaretech a v nemocnicích lékaři spravili – šli zase na frontu. Mnohý byl pětkrát, šestkrát vážně raněn. Dokud měl hlavu, dvě nohy a ruce – třeba prostrálené – narukoval do boje znova.“

To, že by válka mohla být rychlá a bezbolestná, si vždy domýšlíme, protože žijeme ve světě, který je rychlý, digitální, plný vymožeností a technologií. Propadáme zhoubné představě, že se to musí projevit i na způsobu vedení války. Ale přitom sami vidíme, že na Ukrajině probíhá klasická válka, se vším všudy. Je sice pravda, že v ní létají drony a různé bezpilotní letouny a že hlavně ruská strana disponuje prostředky, kterými vede válku bezpečně „na dálku“, ale ani to neznamená urychlení války, natož její humánnější podobu. I tak bojuje muž proti muži, i tak se obě armády zakopávají do země, i tak je umírání bolestivé, i tak je spotřeba „potravy pro kanóny“ téměř bezbřehá. I tak válka přináší všechny ty hrůzy, které jsou s ní neodmyslitelně spjaty: lidská neštěstí, násilné verbování, matky pochovávající své syny, děti, které přišly o tátu, vojáky, co přišli o končetinu, rabování, znásilňování, střílení do těch, kteří chtějí přeběhnout, mučení, zohavování těl, vykopávání mrtvol, masové hroby...

Někdy si myslíme, že válku mohou zkrátit i různé okolnosti, které budou hrát ve prospěch jejího úspěchu: mezinárodní situace, ekonomika, finanční zájmy, globalizace, nedostatek toho či onoho apod. A ono je to přitom přesně naopak: daný stav někomu vyhovuje, krize je pro jisté kruhy příležitostí, jak z ní vytřískat maximum, pro politiky příležitostí, jak zavést to, co by jinak v míru prosadit nešlo apod. Válka posouvá okna možností. Válka je to, na co se všichni mohou vymluvit, aby mohli dělat ještě větší sviňárny.

To, že lidé docházejí, někomu nevádí – je nás přece mnoho a je potřeba populaci pustit žilou, především té slovanské. To, že potraviny docházejí, někomu nevádí – alespoň nám bude moci vnutit červy a cvrčky. To, že suroviny docházejí, někomu nevádí – alespoň se budou víc regulovat, víc odměřovat a přerozdělovat a víc se na tom vyřežuje. To, že ceny všeho letí strmě vzhůru, někomu nevádí – alespoň pod záminkou boje proti inflaci zruší hotovost a vnutí nám digitální měnu. Zkrátka: to, o čem si myslíme, že by mělo válce zabránit nebo válku zbrzdit nebo válku co nejvíce zkrátit, bude přesně tím, co válku uspíší a natáhne, protože přesně takto to někdo chce. Je to pro něj příležitost, jak odstranit to staré a nasadit nové. A nemyslím tím jen příležitost, jak zbavit vojenské sklady starého šrotu a bohatnout na výrobě zbraní nových, ale odstraňují se celé kulisy starého světa: staré normy, zvyklosti, zaběhnuté pořádky, stará pravidla, staré společenské normy, staré smlouvy, staré systémy, vzorce chování, staré jistoty, staré hodnoty... To někomu náramně vyhovuje. Jenže zpravidla každá taková změna je nakonec změnou k horšímu – bez ohledu na to, jak vypadá lákavě a výhodně.

Takže ne: válka nebude rychlá a nebude bezbolestná. Bude dlouhá a bude krutá, jak jen válka může být.

Čím dříve si to připustíme, tím lépe: na válku se tak úplně připravit nedá, ale něco podniknout – pro záchranu svých rodin – přesto můžeme. O tom zase v příštím nedělníku...

úvodní obrázek: CD89.cz

AUTOR: Adam B. Bartoš